

Program osnovna šola

Likovna vzgoja

Učni načrt

1. razred: 70 ur
2. razred: 70 ur
3. razred: 70 ur
4. razred: 70 ur
5. razred: 70 ur
6. razred: 35 ur
7. razred: 35 ur
8. razred: 35 ur
9. razred: 32 ur
SKUPAJ: 487 ur

Dvojezična osnovna šola

1. razred: 70 ur
2. razred: 70 ur
3. razred: 52,5 ure
4. razred: 35 ur
5. razred: 52,5 ure
6. razred: 35 ur
7. razred: 35 ur
8. razred: 35 ur
9. razred: 16 ur
SKUPAJ: 401 ur

Osnovna šola z italijanskim učnim jezikom

1. razred: 70 ur
2. razred: 52,5 ure
3. razred: 52,5 ure
4. razred: 52,5 ure
5. razred: 52,5 ure
6. razred: 35 ur
7. razred: 35 ur
8. razred: 35 ur
9. razred: 32 ur
SKUPAJ: 417 ur

Program osnovna šola

LIKOVNA VZGOJA

Učni načrt

Predmetna komisija:

mag. **Natalija F. Kocjančič**, Zavod RS za šolstvo, predsednica

mag. **Silva Karim**, Osnovna šola Col

Majda Kosec, Osnovna šola Cvetka Golarja, Škofja Loka

mag. **Željko Opačak**, Gimnazija Velenje

Marjana Prevodnik, Osnovna šola Hinka Smrekarja, Ljubljana

Jana Rojc, Osnovna šola Gorenja vas

Andrej Velikonja, Osnovna šola Sladki Vrh

dr. **Tomaž Zupančič**, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Marjeta Kepec, Zavod RS za šolstvo

Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo

doc. dr. **Beatriz Tomšič Čerkez**, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Jurij Selan, Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje ter Pedagoška fakulteta

Konzulent: prof. dr. **Jožef Muhovič**, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, Ljubljana

Recenzenti učnega načrta:

dr. **Janja Batič**, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Primož Krašna, Osnovna šola Rače

doc dr. **Matjaž Duh**, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

mag. **Marlenka Drevenšek**, OŠ Štore

Redakcijski popravki:

mag. **Natalija F. Kocjančič**, Zavod RS za šolstvo

Izdala: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Igor Lukšič**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Alenka Štrukelj**

Jezikovni pregled: **Nataša Purkat**, Lektor'ca

Ljubljana, 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:7(0.034.2)

UČNI načrt. Program osnovna šola. Likovna vzgoja [Elektronski vir] / predmetna komisija Natalija F. Kocjančič ... [et al.]. - El. knjiga.

- Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2011

Način dostopa (URL):

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Likovna_vzgoja_obvezni.pdf

ISBN 978-961-234-964-6 (Zavod RS za šolstvo)

1. Kocjančič, Natalija
255942912

Posodobljeni učni načrt za predmet likovna vzgoja v osnovi šoli je pripravila Predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta za likovno vzgojo. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet likovna vzgoja, določenega na 44. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje leta 2001. Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 140. seji 17. februarja 2011.

KAZALO

1	OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2	SPLOŠNI CILJI	5
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	6
	3.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	6
	3.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	13
	3.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje.....	16
4	STANDARDI ZNANJA	19
	4.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje.....	19
	4.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje	19
	4.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje	20
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	21
	5.1 Uresničevanje ciljev predmeta.....	21
	5.2 Individualizacija in diferenciacija	25
	5.3 Medpredmetne povezave.....	26
	5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja	27
	5.5 Informacijska tehnologija.....	28

1 OPREDELITEV PREDMETA

Temeljna naloga likovne vzgoje je razvoj učenčeve likovne zmožnosti (kompetence), ki izhaja iz razumevanja vizualnega (naravnega, osebnega, družbenega in kulturnega) prostora in se izrazi v aktivnem preoblikovanju tega prostora v likovni prostor. Razvija zmožnost vrednotenja likovne in vizualne kulture. Predmet temelji na odkrivanju in spodbujanju učenčeve ustvarjalnosti, inovativnosti, likovne občutljivosti, sposobnosti opazovanja in presojanja. Goji nadaljevanje in usmerjanje spontanega otroškega likovnega raziskovanja sveta, odkriva posebnosti likovnega izražanja ter njegovo spopolnjevanje in poglobljanje posluha tako za likovna dela umetnikov kakor tudi uporabnih predmetov in likovne problematike v okolju.

Ključne poti za doseganje teh nalog so:

- praktično likovno izražanje in ustvarjanje,
- uporaba različnih miselnih strategij,
- uporaba materialov, orodij in tehnologij,
- navezovanje problemsko zasnovanih nalog na likovno umetnost in vizualno kulturo,
- povezava z drugimi predmetnimi področji in z vsakdanjim življenjem.

Likovna vzgoja na spoznavni (kognitivni) ravni analizira in presoja vidni svet, na izrazni pa ga likovno formira. Z likovnim izražanjem učenci razvijajo domišljijo in likovno mišljenje, sposobnost raziskovalnega dela, razvijajo razumevanje vizualnega okolja, izražajo občutja, stališča in vrednote.

Pri predmetu likovna vzgoja učenci spoznavajo, doživljajo in vrednotijo dediščino likovne umetnosti, pa tudi objekte sodobne vizualne in likovne kulture. Likovna vzgoja je predmet, ki spremlja in spodbuja različne načine likovnega in vizualnega ustvarjanja, ostaja odprt do sprememb in novosti, ki jih prinaša današnji čas. Predmet je splošno koristen, saj nobeno predmetno oziroma poklicno področje ne more brez razvitih prostorskih predstav in sposobnosti vizualizacije. Udejanja razvijanje kulturne zavesti in likovnega izražanja, ki je ena od ključnih evropskih kompetenc (Uradni list EU, št. 394/10).

2 SPLOŠNI CILJI

Učenci¹ skladno s svojimi zmožnostmi:

- razvijajo ustvarjalne likovnoizrazne zmožnosti in negujejo individualni likovni izraz,
- razvijajo sposobnost opazovanja, prostorske predstavljalivosti in vizualizacije, likovno mišljenje, likovni spomin in domišljijo,
- se seznanjajo z osnovnimi likovnoteoretskimi znanji in usposablajo za izvedbo likovnih nalog,
- se seznanjajo z likovnimi tehnikami (materiali, orodji in tehnologijami),
- ob uporabi različnih materialov, orodij in tehnologij razvijajo motorično spretnost in občutljivost,
- ob likovnem izražanju razvijajo socialne, emocionalne in estetske osebne kvalitete,
- razvijajo sposobnost za oblikovanje kriterijev vrednotenja lastnih izdelkov in izdelkov vrstnikov,
- razvijajo sposobnost za oblikovanje kriterijev in vrednotenje likovnih del in splošne likovne problematike okolja,
- razvijajo občutljivost do likovne kulturne dediščine in kulturne različnosti.

Pri pouku likovne vzgoje si učenci v skladu s svojimi zmožnostmi pridobivajo obvezna znanja, kot jih opredeljuje učni načrt. Cilji (kognitivni, afektivni, psihomotorični) in vsebine so v učnem načrtu za likovno vzgojo urejeni po likovnih sklopih. Splošna znanja so znanja, potrebna za splošno izobrazbo ob končanju osnovne šole in so namenjena vsem učencem, zato jih mora učitelj obvezno obravnavati. Izbirna znanja, specifična za posameznike, pa učitelj določi po svoji strokovni kompetenci.

Izbirna znanja opredeljujemo kot dodatna in poglobljena znanja, ki jih učitelj obravnava glede na zmožnosti učencev. Kognitivni, afektivni in psihomotorični cilji, ki so navedeni pri posameznih vsebinskih sklopih učnega načrta, nakazujejo tudi prednostne učne metode oziroma dejavnosti za uresničevanje učnih ciljev posameznega sklopa.

¹ V tem učnem načrtu izraz *učenec* velja enakovredno za *učenca* in *učenko*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Vsebino učitelj določi in obravnava na podlagi operativnih ciljev in pojmov, ki so zapisani v preglednici po vzgojno-izobraževalnih obdobjih, posebej za posamezne likovne tehnike in likovne sklope.

3.1 Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje

OBLIKOVANJE NA PLOSKVI – RISANJE

Operativni cilji			Pojmi		
1. razred	2. razred	3. razred	1. razred	2. razred	3. razred
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • preizkušajo različne risarske materiale in pripomočke, • razvijajo ustvarjalne risarske zmožnosti in negujejo individualni risarski izraz, • narišejo oblike z različnimi risarskimi materiali in pripomočki na podlage različnih velikosti, • opazujejo in primerjajo zglede linij v naravi, okolju in v likovnih delih, • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z risanjem, • razvijajo občutek za uporabo različnih vrst linij, • rišejo prostoročno in z ravnilom, • narišejo oblike in jih izpolnijo z linijami in točkami, • pri risanju uporabijo tudi preprosta računalniška orodja, • razvijajo občutek za smiselno vključevanje likovnega 			<ul style="list-style-type: none"> • točka - pika • linija - črta • risanje • risba 	<ul style="list-style-type: none"> • oblika • vrste linij (ravna, ukrivljena, lomljena, kratka, dolga, vodoravna, navpična, poševna) • velikost oblik 	<ul style="list-style-type: none"> • nesklenjena • sklenjena • tekstura oblik • oblika, izpolnjena z linearnimi in točkovnimi teksturami • razporejanje oblik v risbi • format

<p>motiva v izbranem formatu,</p> <ul style="list-style-type: none"> rišejo oblike po opazovanju, spominu in domišljiji, se navajajo na samostojno izbiro oblik, barv, velikosti in namenskosti risarskih podlag: <ul style="list-style-type: none"> razvijajo občutek za razporejanje oblik v risbi, razvijajo občutek za gradnjo risbe od celote k delom, razvijajo občutek za bogatenje narisane oblike s teksturami (z linearnimi, točkovnimi), spoznavajo značilnosti različnih risarskih materialov in pripomočkov, razvijajo motorično spretnost in občutek za ravnanje z različnimi risarskimi materiali in pripomočki. 	<ul style="list-style-type: none"> risarska podlaga risarski materiali risarski pripomočki 	<ul style="list-style-type: none"> oblike risarskih podlag velikost risarskih podlag risarski materiali in pripomočki različne podlage za različne likovne tehnike 	<ul style="list-style-type: none"> namenskost risarskih podlag trdi risarski materiali tekoči materiali za risanje
---	---	--	---

OBLIKOVANJE NA PLOSKVI – SLIKANJE

Operativni cilji			Pojmi		
1. razred	2. razred	3. razred	1. razred	2. razred	3. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane s slikanjem, razvijajo slikarske zmožnosti in negujejo individualni slikarski izraz, slikajo s tekočimi in trdimi slikarskimi materiali na različne slikarske podlage (različne barve, velikosti, oblike, kakovosti), mešajo primarne barve ter s tem dobijo sekundarne barve in z njimi naslikajo sliko, izkustveno mešajo barve in z njimi naslikajo sliko, 			<ul style="list-style-type: none"> barva ploskev mešanje barv svetle in temne barve slikanje slika slikar 	<ul style="list-style-type: none"> barvna ploskev primarne in sekundarne barve svetlo-temno (svetlostna lestvica) svetlitev barve temnitev barve 	<ul style="list-style-type: none"> barvna ploskev in barvna linija primarne, sekundarne in terciarne barve razporejanje barvnih ploskev v sliki

<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo občutek za mešanje barv, • naslikajo sliko s svetlimi in temnimi barvami, • razvijajo občutek za svetljenje in temnenje barv, • naslikajo sliko z barvno linijo in ploskvijo, • razvijajo občutek za gradnjo slike od celote k delom, • trgajo, izrezujejo in lepijo različne barvne ploskve in z njimi oblikujejo barvne kompozicije, • razvijajo občutek vključevanja slikarskega motiva v izbranem formatu, • preizkušajo različne slikarske materiale in pripomočke, • se navajajo na samostojno izbiro oblik, barv, velikosti in kakovosti slikarskih podlag, • spoznavajo značilnosti različnih slikarskih materialov in pripomočkov, • izdelajo različne izdelke s področja grafičnega oblikovanja (voščilnica, vabilo, plakat idr.), • posnamejo digitalno fotografijo in na njej opazujejo različne barvne in svetlostne vrednosti, • razvijajo motorično spretnost in občutek za ravnanje z različnimi slikarskimi materiali in pripomočki, • pri slikanju uporabijo preprosta računalniška orodja, • ob obisku likovnih razstav pridobivajo odprtost do najrazličnejših načinov likovnega ustvarjanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • slikarska podlaga • slikarski materiali • slikarski pripomočki 	<ul style="list-style-type: none"> • gradnje slike od dela k celoti (postopek) • oblike slikarskih podlag • velikosti slikarskih podlag • slikarski materiali in pripomočki • galerija 	<ul style="list-style-type: none"> • postopki mešanja barv pri različnih slikarskih materialih • svetljenje in temnenje barv • namenskost slikarskih podlag • trdi materiali za slikanje • tekoči materiali za slikanje • atelje
---	--	---	--

OBLIKOVANJE NA PLOSKVI – GRAFIKA

Operativni cilji			Pojmi		
1. razred	2. razred	3. razred	1. razred	2. razred	3. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob izkušnji izdelave grafičnega odtisa spoznajo likovne pojme, povezane z grafiko, • iz različnih materialov izdelajo matrico in jo ročno odtisnejo, • razvijajo izrazne zmožnosti pri grafiki in s tem negujejo individualni likovni izraz, • izpeljejo postopke za izvedbo preprostih grafičnih tehnik (tisk s pečatniki, monotipija, šablonski tisk, tisk z različnimi predmeti in naravnimi materiali), • pridobivajo izkušnjo o nastanku odtisa, • razvijajo občutek za razporejanje oblik v grafiki, • z različnimi grafičnimi tehnikami spoznavajo značilnosti različnih materialov in pripomočkov pri grafiki, • se seznanijo s posebnim likovnim oblikovanjem na ploskvi, kjer je možnih več odtisov, • razvijajo motorične spretnosti pri delu z različnimi materiali in orodji za grafiko. 			<ul style="list-style-type: none"> • odtis 	<ul style="list-style-type: none"> • linija v grafiki • ploskev v grafiki • matrica • grafični materiali in pripomočki • površine materialov 	<ul style="list-style-type: none"> • linija in ploskev v grafiki • razporejanje oblik v grafiki • šablonski tisk • monotipija • ročno in strojno odtiskovanje • umetniška in reproduktivna grafika

OBLIKOVANJE V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU – KIPARSTVO

Operativni cilji			Pojmi		
1. razred	2. razred	3. razred	1. razred	2. razred	3. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, ki so povezani s kiparstvom, • oblikujejo kiparski volumen z gnetenjem različnih materialov, • razvijajo kiparske izrazne zmožnosti in s tem negujejo individualni likovni izraz, • oblikujejo kiparski volumen s sestavljanjem različnih prostorskih enot, • razvijajo prostorske predstave, • oblikujejo kiparski volumen z upogibanjem oz. zgibanjem ploskih in upogljivih materialov, • razvijajo občutek za stabilnost kiparskega izdelka, • modelirajo preprosto, razgibano človeško in živalsko figuro, • spoznavajo značilnosti različnih kiparskih materialov in pripomočkov, • modelirajo preprosto statično človeško in živalsko figuro, • oblikujejo figuro iz enovitega kosa mehkega materiala, • spoznavajo postopke oblikovanja kipov iz različnih materialov, • za kiparsko izražanje uporabljajo tudi reciklirane materiale, embalažo in naravne materiale, lahko pa tudi različna lepila, lepilne trakove, vrvice, žice in druge materiale, • razvijajo motorične spretnosti pri delu z različnimi kiparskimi materiali in pripomočki. 			<ul style="list-style-type: none"> • gnetenje • valjanje • kiparstvo • kip • kipar • kiparski material • kiparski pripomočki • modeliranje • razgiban kip • statičen kip • stabilnost kipa • postopek gradnje kipa od celote do dela • kiparski materiali in pripomočki • volumen • votel • poln • modeliranje • sestavljanje • upogibanje • zgibanje 		

OBLIKOVANJE V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU – ARHITEKTURA

Operativni cilji			Pojmi								
1. razred	2. razred	3. razred	1. razred	2. razred	3. razred						
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z arhitekturo, • obiščejo likovnega ustvarjalca – arhitekta in njegov atelje, • razvijajo izrazne zmožnosti v prostoru in s tem negujejo individualni likovni izraz, • v učilnici oblikujejo bivalne koticke, • razvijajo prostorske predstave, • oblikujejo prostorske tvorbe z uporabo različnih materialov, • razvijajo občutek za stabilnost izdelka, • iz embalažnih škatel in tanjšega kartona izdelajo maketo opreme za različne bivalne prostore, • pridobivajo občutek za orientacijo v notranjem in zunanjem prostoru, • ob fotografijah s primeri del s področja arhitekture in ob ogledu stavb in notranjih prostorov v bližnji okolici opredeljujejo namembnost različnih stavb in notranjih prostorov, • spoznajo delo načrtovalca zgradb in prostorov, • prepoznajo različne oblike prostorov, • ločijo osnovne gradbene materiale, • spoznajo značilnosti različnih materialov in pripomočkov za izdelavo maket, • spoznavajo postopke oblikovanja maket iz različnih 			<ul style="list-style-type: none"> • prostor, v katerem živimo • znotraj • zunaj • sestavni deli prostora: tla, stene, strop • gibanje v prostoru: spredaj, zadaj, naprej, nazaj, desno, levo, poševno, ravno 			<ul style="list-style-type: none"> • arhitektura • arhitekt • oblika prostora: oglat, zaobljen • velikost prostorov • gradbeni materiali: kamen, opeka, beton, kovina, les, steklo 			<ul style="list-style-type: none"> • notranji prostor • zunanji prostor • razporeditev notranjih prostorov • oprema notranjega prostora • oprema zunanjega prostora 		

<p>materialov,</p> <ul style="list-style-type: none">• oblikujejo maketo z upogibanjem oz. zgibanjem ploskih in upogljivih materialov,• razvijajo motorične spretnosti pri delu z različnimi materiali in pripomočki za izdelavo maket,• za izražanje na področju arhitekture uporabljajo tudi reciklirane materiale, embalažo in naravne materiale, lahko pa tudi različna lepila, lepilne trakove, vrvice, žice in druge materiale.			
---	--	--	--

3.2 Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje

OBLIKOVANJE NA PLOSKVI (RISANJE, SLIKANJE, GRAFIKA, GRAFIČNO OBLIKOVANJE)

Operativni cilji			Pojmi								
4. razred	5. razred	6. razred	4. razred	5. razred	6. razred						
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, • razvijajo izrazne zmožnosti pri oblikovanju na ploskvi in s tem negujejo individualni likovni izraz, • pri oblikovanju na ploskvi uporabljajo podlage različnih velikosti, barve, oblike in kakovosti, • spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi, • izvedejo kolaž, • v svojih izdelkih lahko likovna področja (risanje slikanje, grafika, grafično oblikovanje) tudi kombinirajo med seboj, • razvijajo občutek za bogatenje oblik z likovnimi spremenljivkami, • pri likovnem izražanju poleg tradicionalnih uporabljajo tudi digitalne tehnologije, • spoznavajo značilnosti abstrahiranja, • razvijajo občutek za odnose med različnimi barvami (barvni kontrasti), • razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi, • pridobivajo si izkušnje z različnimi načini mešanja barv, 			<ul style="list-style-type: none"> • redko nizanje linij – svetla ploskev (rastriranje) • gosto nizanje linij – temna ploskev (rastriranje) • razporejanje svetlih in temnih šrafiranih ploskev • barvno nasprotje, kontrast • svetlo-temni kontrast • stopnjevanje barv po svetlosti • svetlostni odtenek • enakomerno razporejanje oblik v risbi, sliki in grafiki • neenakomerno razporejanje oblik v risbi, sliki in grafiki • grafični list • označitev grafičnega odtisa • velikost, oblika, barva in kakovost risarske, slikarske in grafične podlage • slikarski materiali, 			<ul style="list-style-type: none"> • simetrija, asimetrija • vrste simetrij • barvni spekter • tople barve • hladne barve • toplo-hladni kontrast (nasprotje) • barvni odtenek • sorodne barve • ritem 			<ul style="list-style-type: none"> • likovne spremenljivke (velikost, položaj, smer, teža, število, gostota, tekstura) • ravnovesje, neravnovesje • simetrično ravnovesje • asimetrično ravnovesje • barvni krog • komplementarni kontrast • barvni odtenek • kolaž • proces abstrahiranja • ornament • visoki tisk (linorez) 		

<ul style="list-style-type: none"> • izdelajo matrice iz različnih materialov in jih odtisnejo, • primerjajo lastnosti različnih grafičnih tehnik, • razumejo proces izdelave grafičnih odtisov listov ali grafike, • razvijajo občutek za ravnovesje na ploskvi, • naredijo strip in so pozorni na povezavo med pisavo in risbo, • spoznajo pomembna likovnoumetniška dela z različnih oblikovalnih področij domače in svetovne kulturne dediščine, • razvijajo motorično spretnost in občutek pri delu z različnimi materiali in pripomočki za izražanje na ploskvi, • razumejo funkcijo grafičnega oblikovanja, • posnamejo digitalno fotografijo z različnimi barvnimi in svetlostnimi vrednostmi. 	<p>pripomočki in tehnike</p> <ul style="list-style-type: none"> • likovni motiv v risbi, sliki in grafiki (portret, avtoportret, krajina, tihožitje) 	<ul style="list-style-type: none"> • visoki tisk (kolagrafija, kartonski tisk) • likovni motivi v risbi, sliki in grafiki (družinski portret, skupinski portret) 	<ul style="list-style-type: none"> • likovni motivi v risbi, sliki in grafiki (žanr) • tipografija <ul style="list-style-type: none"> • logotip
---	---	--	---

OBLIKOVANJE V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU (KIPARSTVO, ARHITEKTURA)

Operativni cilji			Pojmi		
4. razred	5. razred	6. razred	4. razred	5. razred	6. razred
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem v tridimenzionalnem prostoru, • razvijajo izrazne zmožnosti pri oblikovanju v tridimenzionalnem prostoru in s tem negujejo individualni likovni izraz, • spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v tridimenzionalnem prostoru, • pridobijo izkušnje z vključevanjem barve v kiparstvo, • razvijajo občutek za razporejanje oblik v tridimenzionalnem prostoru, • oblikujejo maketo in so pozorni na povezave v prostoru in na odprtine, • razvijajo občutek za povezovanje različnih arhitekturnih prostorov, • oblikujejo maketo s skeletnim ogrodjem, • razvijajo motorično spretnost in občutek pri delu z različnimi materiali in pripomočki za izražanje v tridimenzionalnem prostoru, • načrtujejo kostum in sceno, • spoznajo pomembna likovnoumetniška dela z različnih oblikovalnih področij domače in svetovne kulturne dediščine. 			Kiparstvo		
			<ul style="list-style-type: none"> • prostor • prostostoječi kip • celota in sestavni deli kipa • montažni kip • relief • nizki relief • visoki relief • kalup • vlivanje 	<ul style="list-style-type: none"> • kiparski prostor • prostornina in površina kipa • barva kipa • ugreznjen relief • keramika 	<ul style="list-style-type: none"> • polna plastika, votla plastika • velika in monumentalna plastika • spomenik • industrijsko oblikovanje • domača obrt
			Arhitektura		
	<ul style="list-style-type: none"> • naravni in umetni prostor • notranji in zunanji prostor • oblike prostorov • oblike sestavnih delov prostora (tla, strop, stene) • scenski prostor • scena 	<ul style="list-style-type: none"> • arhitekturni prostor • povezave med prostori – odprtine • simetrija in asimetrija v arhitekturi 	<ul style="list-style-type: none"> • materiali v arhitekturi • tekstura in barva • oprema notranjega in zunanjega prostora • fasada 		

3.3 Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

OBLIKOVANJE NA PLOSKVI (RISANJE, SLIKANJE, GRAFIKA, GRAFIČNO OBLIKOVANJE)

Operativni cilji			Pojmi								
7. razred	8. razred	9. razred	7. razred	8. razred	9. razred						
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo izrazne zmožnosti pri oblikovanju na ploskvi in s tem negujejo individualni likovni izraz, • spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi, • ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, • ob upoštevanju likovnih zakonitosti izdelajo modno skico • razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora, • pri oblikovanju na ploskvi uporabljajo tradicionalna orodja in materiale ter digitalne tehnologije, • izdelajo fotomontažo oz. animirani film, • posnamejo kratek video, • razvijajo sposobnost analiziranja in vrednotenja likovnih del, • spoznajo likovna dela nacionalne in mednarodne likovne kulturne dediščine, • razlikujejo med industrijsko in umetniško grafiko, • spoznavajo in izvedejo različne grafične tehnike, • naredijo grafiko v kombinirani tehniki, • uporabijo osnovne postopke digitalnih tehnologij, • izdelajo fotografijo in so pozorni na kadriranje, 			<ul style="list-style-type: none"> • kompozicija • odnos delov do celote v kompoziciji • razmerje • vrste kompozicij • kader • zaporedje • nasičena barva • nenasičena barva • kakovostno barvno nasprotje • barvne dimenzije (svetlost, barvnost, nasičenost) • barvna skladnost • umetniška grafika • industrijska grafika • visoki tisk 			<ul style="list-style-type: none"> • iluzija prostora • prostorski ključi (nizanje figur, delno prekrivanje, plani, velikost, intenzivnost linij, svetloba in senca, prekrivanje oblik, stopnjevanja, zvrčanja) • prostorski plani • risanje po opazovanju • količinsko barvno nasprotje • tonsko slikanje • globoki tisk (kolagrafija, suha igla) 			<ul style="list-style-type: none"> • perspektiva • horizont • bežišče • bežiščnice • zračna perspektiva • koloristično slikanje • barvna perspektiva • animacija • mala grafika (ex libris) 		

<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo motorično spretnost in občutek ob uporabi različnih materialov in pripomočkov za izražanje na ploskvi. 			
--	--	--	--

OBLIKOVANJE V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU (KIPARSTVO, ARHITEKTURA)

Operativni cilji			Pojmi		
7. razred	8. razred	9. razred	7. razred	8. razred	9. razred
			Kiparstvo		
Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo izrazne zmožnosti pri oblikovanju prostora in s tem negujejo individualni likovni izraz, • ob likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem v prostoru, • spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru, • v okviru zastavljenih likovnih nalog si ogledajo umetnostne stvaritve s področja oblikovanja v tridimenzionalnem prostoru, • spoznajo proces odlivanja kipa, • razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi, • poznajo posebnosti likovnih tehnik izražanja v prostoru (postopki, orodja in materiali za oblikovanje kipov ter okolja), • spoznajo pomembna likovnoumetniška dela z različnih oblikovalnih področij domače in svetovne kulturne 			<ul style="list-style-type: none"> • volumen • industrijska in umetniška keramika • negativ, pozitiv (odlitek) • predmetni in nepredmetni kip 	<ul style="list-style-type: none"> • kompozicija v kiparstvu • pozitiven, negativen prostor • kip človeške figure • mala plastika 	<ul style="list-style-type: none"> • abstrakcija v kiparstvu • instalacija • gibljivi kip, mobil • kiparstvo v arhitekturi

<p>dediščine,</p> <ul style="list-style-type: none"> • načrtujejo urbanistične spremembe v domačem kraju, • razvijajo sposobnost predstavljanja tridimenzionalnosti trirazsežnosti z dvodimenzionalnimi razsežnostnimi modeli grafičnih predstavitev, • načrtujejo arhitekturni objekt z dodajanjem ali odzemanjem delov, • razvijajo motorične spretnosti in občutek pri delu z različnimi materiali in pripomočki za izražanje v tridimenzionalnem prostoru, • razvijajo občutek za stabilnost konstrukcije v prostoru. 	Arhitektura		
	<ul style="list-style-type: none"> • oblike sestavnih delov prostora (stene, tla, strop) • oblikovalni elementi arhitekturnega prostora (zid, lok, steber, preklada, obok, kupola, kritina, odprtine) • nosilni in nošeni arhitekturni elementi • masivna in skeletna gradnja 	<ul style="list-style-type: none"> • kompozicija v arhitekturi • komponiranje z dodajanjem • komponiranje z odzemanjem • lupina • konstrukcija in stabilnost 	<ul style="list-style-type: none"> • urbanistični prostor • funkcija urbanega prostora • oblike urbanih prostorov • krajinska arhitektura

4 STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja izhajajo iz splošnih in operativnih ciljev predmeta likovna vzgoja. **Minimalni standardi znanja so označeni s poudarjenim tiskom.**

Učenci glede na zahteve v učnem načrtu in skladno s svojimi zmožnostmi v svojih izdelkih likovno izrazijo razumevanje likovnih vprašanj, ki jih učitelj načrtuje na podlagi pojmov, predvidenih v učnem načrtu.

4.1 Prvo vzgojno izobraževalno obdobje

Učenec:

- **se spontano, doživeto in igrivo likovno izraža;**
- samostojno reši likovne naloge na ploskvi in v prostoru;
- **izkazuje sposobnost opazovanja in v likovni izdelek vnaša podrobnosti;**
- **uporabi obravnavane likovne materiale in orodja;**
- v likovnih izdelkih izkazuje poznavanje in razumevanje obravnavanih likovnih pojmov;
- pridobljena likovna znanja in spretnosti povezuje z vsebinami drugih predmetov.

4.2 Drugo vzgojno izobraževalno obdobje

Učenec:

- **v likovnih izdelkih uporabi, likovni nalogi primerne načine linearnega izražanja;**
- pozna značilnosti barv in to znanje uporabi pri izvedbi slikarske likovne naloge;
- izvede in pojasni proces nastanka grafičnega odtisa;
- ob izvajanju likovnih nalog oblikovanja v prostoru pojasni s tem povezane likovne pojme;
- **pozna obravnavane likovno izrazne zmožnosti oblikovanja na ploskvi in v prostoru;**
- pozna in opiše obravnavane kulturne spomenike v domačem okolju;
- ob primerih likovnih del prepozna ter pojasni obravnavane likovne pojme in motive;
- **za likovno izražanje z različnimi materiali izbere ustrezna orodja.**

4.3 Tretje vzgojno izobraževalno obdobje

Učenec:

- **razlikuje in v likovnih delih uporabi različne kompozicijske rešitve;**
- v likovnih izdelkih gradi prostor z uporabo prostorskih ključev in perspektive;
- razlikuje barvna nasprotja (barvne kontraste) in to znanje uporabi pri slikarskih likovnih nalogah;
- v skladu z likovno nalogo izvede in pojasni proces nastanka grafičnega lista;
- ob izvajanju likovnih nalog oblikovanja v prostoru pojasni s tem povezane likovne pojme;
- **pojasni pomen kulturne dediščine za slovenski in svetovni prostor;**
- pri oblikovanju na ploskvi in pri oblikovanju prostora izrazi posebnosti tekstur in površin;
- **pri likovnem izražanju samostojno uporablja likovne tehnike.**

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 Uresničevanje ciljev predmeta

Učitelj pri likovni vzgoji učence ves čas tudi kulturno vzgaja. Na smiseln način v posamezne korake učnega procesa vključuje primere likovnih del, reprodukcij ali originalov likovnih stvaritev. Za poglobljeno spoznavanje umetniških stvaritev učitelj vsaj enkrat na leto učence pelje na ogled razstave v galerijo ali muzej, organizira pogovor z umetnikom (tudi v ateljeju) ipd.

V programu likovne vzgoje učitelj namenja veliko pozornosti tudi skrbi za varstvo okolja, ekološkimi vprašanjem, kemijski varnosti in varstvu pri delu. Posebno pozornost namenja tudi učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji. Učitelj po svoji strokovni presoji, na podlagi zmožnosti učencev, ki pri likovni vzgoji kažejo še poseben interes, izvaja dodatne izbirne dejavnosti, ki so povezane z izbirnimi znanji. Ta so nadgradnja splošnih znanj.

Vsebine se pri likovni vzgoji obravnavajo s praktičnim delom učencev. Priprave za delo in različne zahtevnejše tehnike (uporaba barv, delo s stroji, orodji in pripomočki, delo z računalnikom) ter skrb za varnost (kemijska varnost, varstvo pri delu, varstvo okolja) zahtevajo večjo pozornost učitelja in učenca.

PRIPOROČILA ZA SPODBUJANJE LIKOVNE DEJAVNOSTI UČENCEV V PRVEM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU

Otrok osvaja likovni jezik postopoma. Posamezne likovne dejavnosti se pojavijo šele z ustreznim razmerjem psihofizičnih zmogljivosti. Zato je učitelj v vzgojno-izobraževalnem procesu likovne vzgoje pozoren na stopnjo razvoja učenčevih mentalnih in motoričnih funkcij. Upoštevati mora posebnosti individualnega razvoja, morebitno prehitevanje ali zaostajanje posameznih učencev v tem razvoju. Upoštevati mora učenčev napredek v celotnem procesu. Posebej je pozoren na doživljanje in izražanje emocij, učenčev socialni razvoj – njegov odnos do drugih učencev in na čustva, ki se pri tem porajajo, pa tudi na odnos do predmetov. Pozoren je tudi na nagnjenost k posameznim področjem likovnega izražanja, likovnim materialom in izbiri likovnega motiva.

Nekaterim učencem s posebnimi potrebami je treba pri učenju omogočiti tudi drugačen didaktični pristop in drugačen dostop do tehnologije kot drugim učencem. Učitelj s poslušom neguje

individualni način izražanja posameznega učenca. Likovne naloge – kot samostojne ali v povezavi z drugimi vzgojno-izobraževalnimi vsebinami – učitelj oblikuje tako, da omogočajo spontano likovno izražanje. Od 1. do 3. razreda učitelj z učenci izvaja likovne naloge iz obeh likovnih sklopov: Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje) in Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura). Za boljšo orientacijo pri doseganju ciljev pouka so zapisani pojmi, ki so povezani z obravnavano vsebino. S katerimi metodami in oblikami dela bo učitelj dosegel cilje, je njegova strokovna avtonomna odločitev.

Učitelj nazorno predstavi likovne in druge pojme ter učencem omogoči njihovo doživljanje in razumevanje. Ker je likovno izražanje na tej starostni stopnji podrejeno učenčevi predstavi, učitelj ne vsiljuje shematskih rešitev in določenih likovnih gradenj in izbira preproste likovne tehnike, pri katerih učenci spoznavajo značilnosti likovnega materiala, primerna orodja, posebnosti oblikovanja z njimi, posebej pa še pravilno, odgovorno in varno ravnanje z njimi pri vseh likovnih področjih. Pri vseh likovnih tehnikah, še posebej pri grafičnih odtisih, mora učitelj poudariti, da so naključja sestavni del izraza grafičnih likovnih tehnik, ki jih učenci sprejemajo kot del likovne tehnike in jih ustvarjalno izkoriščajo.

Likovne motive izbira učitelj tako, da temeljijo na učenčevih predstavah iz njihovega doživljajskega sveta. Posebno pozornost nameni spoznavanju in vrednotenju likovnih del umetnikov. Smiselno in ustvarjalno jih vgrajuje v posamezne faze učnega procesa kot ponazorilo (učilo) za nazorno spoznavanje likovnih pojmov, spoznavanje posebnosti likovne tehnike ali motiva. Za poglobljeno spoznavanje umetniških del – risb, slik, kipov, ilustracij idr. – učence pelje na ogled razstave v razstavnici oziroma v galerijo ali organizira pogovor z ustvarjalcem.

Likovno-vzgojno delo v 1. razredu je namenjeno usvajanju likovnih pojmov na najosnovnejši ravni, usmerjanju spontanega likovnega izražanja in pridobivanju osnovnih likovno izraznih izkušenj, ki jih učenci v 2. in 3. razredu dopolnjujejo in razširjajo, kajti bogatijo se tako njihove predstave, domišljija, spoznanja, kakor tudi likovno mišljenje.

Učiteljeva uspešna motivacija učencev je povezana tudi z uporabo različnih didaktičnih metod (tudi informacijske tehnologije). Učitelj izvaja dejavnosti, povezane z izbirnimi znanji, ki so namenjene za delo z učenci, ki imajo za to dodaten interes, talent itd. Izbirna znanja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju učitelj določa po svoji strokovni kompetenci in glede na zmožnosti posameznih učencev in so nadgradnja splošnih znanj.

Vsebine učitelj obravnava ob upoštevanju splošnih in operativnih ciljev ter pojmov, ki so zapisani v učnem načrtu za likovno vzgojo. Vsebina je oblikovana in prilagojena posamezni starostni stopnji učencev, kar učitelj upošteva pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega procesa. Ob tem pa poskrbi, da so posamezni učni koraki čim bolj fleksibilni, da čim bolj predvidljivo omogočajo razvoj učenčeve likovne občutljivosti, ustvarjalnosti, estetskega in izvirnega izražanja, razvoj motoričnih spretnosti ter samostojnega pridobivanja znanja, zmožnosti opazovanja, pomnjenja, primerjanja, razumevanja, kritičnega vrednotenja, pozitivnega odnosa do dela in delovnih navad.

PRIPOROČILA ZA SPODBUJANJE LIKOVNE DEJAVNOSTI UČENCEV V DRUGEM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU

Pri učencih v starosti od devet do enajst let se praviloma združujeta kognitivni in emocionalni razvoj. Likovni izdelek, ki nastaja pri likovnem izražanju, ni več podrejen predstavi, učenci opuščajo intuitivno pridobljene pojme in prehajajo v čas vizualnega realizma. Začnejo se izražati na podlagi meril, ki so jih pridobili iz vizualne izkušnje. Spontanost se torej umika razumu, učenci želijo prikazati realne podobe, zato pogosto opazimo pasivno posnemanje drugih izdelkov z realističnimi podobami. Da bo likovno izražanje učencev postajalo bolj dovršeno in samosvoje, jih je treba likovno razvijati in bogatiti. Spodbuditi jih je treba k iskanju novih izraznih načinov. Izhodišče za to pa je razumsko doživetje ob natančnejšem opazovanju predmetov in pojavov v naravi in okolju. To učitelj dosega s pestrim in živim opisovanjem, podkrepjenim s prikazom na nazornih učnih sredstvih. Likovne motive mora izbirati tako, da bodo jasni in razumljivi. Učenci so jih zmožni povezati z likovnimi pojmi in preprostejšimi zakonitostmi likovnih elementov in oblikovalnih načel. Že v 4. in 5. razredu so zmožni kritično in z razumom dojeti in upoštevati linearne, barvne in prostorsko-oblikovalske vrednote. Torej dosledneje oblikovati in bogatiti teksturirane površine, mešati barve, uporabiti kontraste barv in njihovo skladnost, kontraste oblik in prostora, upoštevati kompozicijska načela, ki pa jih ne motijo še značilna nepravilna oblikovalna razmerja. V 6. razredu se likovni izraz učencev postopoma izpopolnjuje. Zmožni so že ločevanja in razčlenjevanja ter sestavljanja elementov v nove skladne celote na likovni in verbalni način. Dovršenost likovnega izražanja je v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju povezana tudi z razvitejšimi motoričnimi zmožnostmi. Lahko uporabljajo tudi zahtevnejše materiale in orodja.

Tudi v tem vzgojno-izobraževalnem obdobju mora učitelj spremljati likovni razvoj posameznega učenca, njegov individualni način izražanja in njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih pojmov. Pozoren je tudi na izražanje čustev, učenčev socialni in moralni razvoj ter interes za likovno izražanje.

Učitelj mora negovati individualni način izražanja učencev. Starostni stopnji učencev so prilagojene tudi vsebine v učnih načrtih, ki jih učitelj obravnava v gibljivem učnem procesu in s tem omogoči vsestranski likovni razvoj vsakega učenca. Upoštevati mora učenčev napredek v celotnem procesu.

Enako kot v prvem triletju mora učitelj za učence s posebnimi potrebami zagotoviti ustrezne pogoje dela (z upoštevanjem individualiziranega program učenca in navodil za delo z učenci s posebnimi potrebami (2008)). V svoji pripravi opredeli tiste cilje in znanja, ki jih bodo učenci s svojimi specifičnimi zmožnostmi lahko dosegli, in jih pri izvajanju likovnih nalog tudi sproti prilagaja.

Od 4. do 6. razreda učitelj z učenci izvaja likovne naloge iz obeh likovnih sklopov: Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje, računalniška grafika, fotografija) in Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura). Likovne naloge oblikuje problemsko in v povezavi z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami drugih predmetnih področij. Pri grafičnih odtisih mora učitelj poudariti, da so naključja sestavni del izraza grafičnih likovnih tehnik, ki jih učenci sprejemajo kot del likovne tehnike ter jih ustvarjalno izkoriščajo.

Uspešnost izvajanja vsebin učnega načrta je po posameznih področjih odvisna od uporabe sodobnih oblik in metod dela. Poleg običajnih metod dela sta zelo primerni metoda širjenja in elaboriranja likovnih senzibilnosti ter metoda estetske komunikacije, ki omogočata izvirno in lastno iskanje rešitev. V učnem procesu posebno pozornost namenja učenčevemu pravilnemu, odgovornemu in varnemu ravnanju z likovnimi materiali in orodji pri vseh likovnih področjih. Veliko pozornosti namenja tudi poglobljenemu načinu spoznavanja umetniških stvaritev, njihovih ustvarjalcev in kulturnih ustanov, vizualnim komunikacijam (ogledi razstav, kulturnih ustanov, ateljejev), analizi okolja in ekološkemu vprašanju.

PRIPOROČILA ZA LIKOVNO DEJAVNOST UČENCEV V TRETJEM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU

V starosti od enajst do petnajst let se učenci praviloma likovno izražajo na temelju trdnejših, jasno premišljenih meril, ki so si jih pridobili z vizualno zaznavo in z abstraktnim mišljenjem. To je čas upodobitev. Spontano likovno izražanje usiha, učenci preidejo k zavestnejšemu reševanju likovnih problemov z materialnim, perceptivnim pristopom. Pri likovnem izražanju razumsko obvladajo čustveno doživetje in vodijo svojo ustvarjalnost.

Učiteljeva naloga je, da pozna in spremlja likovni razvoj posameznega učenca, njegovo spoznavanje in razumevanje likovnih vprašanj ter individualni način izražanja. Še vedno je pozoren na doživljanje in

izražanje emocij, učenčev socialni razvoj – njegov odnos z drugimi, na čustva, ki se pri tem porajajo, ter na učenčev interes in zanimanje za likovne stvaritve ter načine izražanja, odnos do predmetov – doživljanje lepega in razvijanje zmožnosti za ustvarjanje lepega.

Vsebina programa likovne vzgoje v 7., 8. in 9. razredu zajema smiselno sintezo obeh likovnih sklopov: Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje, računalniška grafika, video) in Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura) z likovnimi vprašanji.

V osnovnem programu učenci usvojijo opredeljene vsebine ter ob uporabi materialov in orodij razvijajo ročne spretnosti. Dopolnjevanje spoznanj in razumevanja temeljnih likovnih vprašanj in likovnih zakonitosti iz osnovnega programa ponuja učencem od 7. do 9. razreda izbirni predmet likovno snovanje.

Učitelj neguje individualni način izražanja posameznega učenca. Naloge naj bodo zasnovane problemsko, kar omogoča vpetje pouka v medsebojno komunikacijo med učiteljem in učencem (interakcija). Uspešnost izvajanja učnega procesa pogojujejo različne oblike in metode dela.

Učilnica je namenjena tudi uporabi za izvajanje obveznega izbirnega predmeta likovno snovanje v 7., 8. in 9. razredu.

5.2 Individualizacija in diferenciacija

Učencem glede na zmožnosti in druge posebnosti prilagajamo pouk (notranja diferenciacija) likovne vzgoje tako v fazah načrtovanja, organizacije in izvedbe kot pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Pri tem smo še posebej pozorni na specifične skupine in posameznike; vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,²
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,³
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,⁴
- Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah.⁵

² Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

³ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

⁴ Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

⁵ Sprejete na 123. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. 6. 2009.

5.3 Medpredmetne povezave

Medpredmetno povezovanje je eden od ključnih konceptov sodobnega likovnega izobraževanja. Učenci razvijajo kompleksno likovno mišljenje ob povezovanju vsebin vseh predmetnih področij, saj ob tem razvijajo ključne kompetence vseživljenjskega učenja. V to nas usmerjajo zapisi standardov znanja. A povezanost ostaja v smiselnem okviru, tako da so likovne vsebine vedno logične in jasne. Pomembna so temeljna izhodišča povezovanja, kar pomeni, da je vir povezovanja pojmovna povezava v okviru predmeta – med posameznimi likovnimi področji ali med predmeti v okviru določene vsebine. Zaradi posebnosti predmeta likovna vzgoja obstajata dva načina povezovanja:

1. Povezovanje likovnih pojmov s pojmi drugih predmetnih področij, ki temeljijo na besedni interpretaciji (ustni, pisni). V tem primeru znani pojem z drugega predmetnega področja pripomore k doumevanju in globljemu razumevanju likovnega pojma in obratno.
2. Povezovanje likovnih pojmov s pojmi drugih predmetnih področij, ki temeljijo na besedni in likovni interpretaciji (izražanju). V tem primeru pojmi učnih vsebin drugih predmetov spodbudijo intenzivnejše doživljanje likovnih pojmov in likovno interpretacijo. Načrtovane naloge se izvedejo likovno, zasnovane pa so glede na izhodišče za zasnovo likovnega vprašanja.

Medpredmetno povezovanje kot le povzemanje motiva iz vsebin, spoznanih pri drugem predmetnem področju in obravnava tega motiva v izbrani likovni tehniki z likovnega vidika, ni sprejemljivo. Ker je izhodišče medpredmetnega povezovanja pri likovni vzgoji le pojmovno in povezano z individualnimi in skupinskimi potrebami učencev, učitelj načrtno prilagaja in išče vertikalne (nadgradnja in poglobljanje znanja), horizontalne, delne in celovite (medpredmetne) povezave v vseh vsebinah drugih predmetnih področij in dejavnostih v šoli in tudi zunaj nje – kulturni dnevi, projektni dnevi, interesne dejavnosti (vsebinska in procesna znanja, kompetence).

Za izvajanje medpredmetnih povezav je pomembna strokovna zasnova priprave na pouk ob aktivnem sodelovanju učiteljev predmetov, ki jih povezuje vključuje. Likovna vzgoja se lahko povezuje z vsemi predmeti v osnovni šoli, vendar je zato potrebno načrtno timsko zasnovati skupno temo, s predhodno jasno začrtanimi cilji.

5.4 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Preverjanje je sestavni del vsake didaktične enote (vsebinskega sklopa), ne glede na to, ali izvedba likovne naloge traja eno ali več vsebinskih sklopov. Objektivne kritike, ki jih učitelj daje učencu pri likovnem izražanju, morajo biti smernice za nadaljnje delo. Krepiti morajo učenčevo emocionalno, moralno, motivacijsko, estetsko in intelektualno komponento.

Učitelj mora upoštevati učenčev napredek v celotnem procesu izražanja in ne samo končnega izdelka, ki je rezultat učenčevih psihomotoričnih sposobnosti (Marentič Požarnik: Psihologija učenja in pouka, 2003). Po vsaki končani likovni nalogi učitelj z učenci ob razstavljenih, dokončanih in nedokončanih likovnih izdelkih vrednoti dosežene cilje po izoblikovanih kriterijih, ki izhajajo iz likovne naloge. Učitelj oceni, koliko je učenec dosegel cilje oziroma standarde, opredeljene v učnem načrtu.

Ocenjevanje znanja predstavlja določanje vrednosti opravljenega učenčevega dela v učni uri glede na njegovo doseganje ciljev pri usvajanju likovnih pojmov, likovnem izražanju ter privzganju doživljajskih naravnosti in glede na njegove psihofizične zmožnosti. Likovne nadarjenosti se ne ocenjuje.

Ocena učenčevega likovnega izdelka temelji na kriterijih (Elementi spremljanja in vrednotenja učenčevega dosežka pri likovni vzgoji), ki pojasnjujejo napredovanje v celotnem učnem procesu. (Tacol, 2001). Na podlagi ciljev v učnem načrtu učitelj vnaprej izdela in učencem predstavi jasne kriterije ocenjevanja znanja. Kriteriji zastopajo znanja, procese in veščine, za katere si prizadevamo pri pouku. Učitelj s kriteriji seznani tako učence kot tudi starše.

Ocena ne sme biti pridobljena na podlagi pisnih izdelkov. Učitelj ocenjuje likovne izdelke glede na to, kako učenec dosega cilje in standarde znanja, v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju pa tudi glede na učenčev napredek. Zelo pomembno je individualno ocenjevanje, kjer učitelj spoštuje osebnostno integriteto in različnost med učenci.

Pri učencih s posebnimi potrebami mora učitelj upoštevati tudi individualizirani program, kjer so posebej zapisani tudi načini preverjanja in ocenjevanja, ob upoštevanju posebnosti posameznega učenca, za katerega je individualiziran program napisan.

5.5 Informacijska tehnologija

V današnjem svetu se uporaba tehnologije zahteva in pričakuje v vseh poklicnih dejavnostih in na vseh delovnih mestih ter je sestavni del vsakdanjega življenja. Informacijska tehnologija omogoča in podpira različne pristope k poučevanju in učenju. Tehnologija omogoča hitro povratno informacijo. Tehnologija naj ne zmanjšuje vloge učitelja in učencev pri likovnem izražanju.

PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Učitelj naj uvaja sodobno tehnologijo v pouk likovne vzgoje premišljeno in postopno. Sodobna tehnologija omogoča večjo nazornost ter možnost prenosa, posredovanja in shranjevanja likovnih vsebin. V učenje in poučevanje likovne vzgoje jo vključujemo kot učno sredstvo, ki daje raznovrstne likovne informacije.

DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

Večja izkušnost učencev širi možnosti uporabe sodobne tehnologije na področju procesov učenja ter poglobljanja likovnih izkušenj in razumevanja temeljnih zakonitosti likovnega jezika. Učinkovitost in ekonomičnost uporabe za učitelja in/ali učenca se kaže predvsem v prenosu, hranjenju in urejanju gradiva iskanju informacij ter pri vzpostavljanju novih oblik socializacije in (likovne) komunikacije med uporabniki sodobne tehnologije ter med uporabnikom in virom (likovnih) informacij.

TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

V tem starostnem obdobju ima večina učencev izkušnje s sodobno tehnologijo. Od učitelja pričakujejo, da sledi novostim, zato so tudi motivirani in pripravljeni za njeno uporabo pri pouku. Učenje v računalniškem in/ali informacijsko-komunikacijskem okolju zahteva premišljeno in postopno delo. Izbiramo tista okolja, ki so primerna tako za začetnike kot za bolj izkušene uporabnike. Pri tem je treba jasno opredeliti cilje, ki jih želimo doseči ob podpori sodobne tehnologije. Te cilje predstavimo učencem z namenom usmerjanja pozornosti in strategij učenja v njihovo doseganje. Delo z računalnikom širi možnosti poglobljanja izkušenj in likovnih predstav. Učitelj naj bi v enem šolskem letu izvedel eno likovno nalogo tudi s pomočjo računalnika (s poljubno izbranimi programi za oblikovanje).